

Raporta

Sámenuoraid dáiddadáhpáhusas 2016

Raportti Saamelaisnuorten taidetapahtumasta 2016
Anni Näkkäljärvi, teksti&valokuvat

järjestettiin maaliskuun 30. - 31. päivänä saamelaiskulttuurikeskus Sajoksessa Inarissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö osoitti saamelaiskäräjille taidetapahtuman järjestämiseen sekä Nuori Kulttuuri -säätiön järjestämään TEATRIS -tapahtumaan osallistumiseen yht. 40 000 euroa. Projektihenkilöksi palkattiin [Unna-Maari Pulska](#) kahdeksi kuukaudeksi.

Järjestelyihin osallistuivat saamelaiskäräjiltä koulutus- ja oppimateriaalitoimisto, Kuáti-projekti, nuorisoneuvosto ja saamelaismusiikkikeskus sekä Inarin kunta ja Saamelaisalueen koulutuskeskus. Ääni- ja valotekniikasta vastasi Sajoksen tekninen osasto. Tapahtuman turvallisuussuunnitelma pohjautui Sajoksen pelastussuunnitelmaan. Tapahtumassa työskenteli neljä järjestyshenkilöä sekä kaksi ensiapuvastaavaa. Tapahtumapäivinä tarjottiin kaikille tapahtumaan osallistuville lvalon valmistuskeittiön sekä Saamelaisalueen koulutuskeskuksen järjestämä ruokailu. Tapahtumaan ei peritty osallistumis- tai pääsymaksuja.

Ryhmät tulivat Inariin Enontekiöltä, Utsjoelta ja Sodankylästä busseilla. Lisäksi osallistujia tuli Rovaniemeltä, Oulusta ja pääkaupunkiseudulta. Yöpaikka järjestyi kaikille Inarin majoituspaikoista sekä koulusta.

Tapahtuman avasi saamelaiskäräjien puheenjohtaja [Tiina Sanila-Aikio](#). Tervehdyksensä toivat lapsiasiainvaltuutettu [Tuomas Kurttila](#), OPH:n pääjohtaja [Jorma Kauppinen](#) sekä Nuori Kulttuuri-säätiön vt.toiminnanjohtaja [Sari Rehèll](#). Lisäksi avajaisissa esiintyivät tanssijat [Auri Arola](#) ja [Jimi Kettunen](#) sekä balettiopiskelijat [Katja](#) ja [Birit Haarla](#). Avajaisissa julkistettiin myös saamelaisen varhaiskasvatusmateriaalipankki "Kuáti" nettisivut www.kuati.fi. Lopuksi kuultiin [Gájanas](#)-yhtyeen musiikkia. Tapahtuman juonsivat [Terhi Harju](#) koltansaameksi, [Unna-Maari Pulska](#) pohjoissaameksi sekä [Neeta Jääskö](#) inarinsaameksi.

Raadin työskennellessä yleisö katseli musiikkivideoita sekä aulan monitorista videokoosteita edellisten vuosien tapahtumista.

ordnejuvvui njukčamánu 30. - 31. beaivve sáme kulturguovddáš Sajosis Anáris. Oahpahus- ja kulturministeriija čujuhii dáiddadáhpáhusa ordnemii ja Nuorra Kultuvra -vuodđudusa ordnen TEATRIS -dáhpáhusii oassálastimii oktiibuot 40 000 euro. Projeaktabargin bálkáhuvvui guovtti mánotbadjái [Unna-Maari Pulska](#).

Ordneimiidda oassálaste sámedikki skuvlen- ja oahppamateriáladoaimmahat, Kuáti-prošekta, sámemusiikkaguovddáš ja nuoraidráđdi sámedikkis sihke Anára gieldda ja Sáme guovllu oahpahusguovddáš. Jietna- ja čuovgateknihkas vástidii Sajosa teknihkalaš ossodat. Dáhpáhusa dorvvolašvuohtaplána vuodđuduvai kulturguovddáža gádjunplánii. Dáhpáhusas barge vihtta ortnetdoalli ja guokte vuosttašveahkkeolbmo. Beivviid áigge fállujuvvui oassálastiide skuvlaborramuš, man Avvila guovddášgievkkán ja Sáme guovllu oahpahusguovddáš ordnejedje. Dáhpáhusii eai berrojuvvon oassálastin- eai ge sisabeassanmávssut.

Joavkkut bohte bussiiguin Anárii Eanodagas, Ohcejogas ja Soađegilis. Dasa lassin bohte oassálastit Roavvenjárggas, Oulus ja oaivegávpotguovllus. Idjadeapmi ordnašuvai buohkaide Anára idjadanbáikkiin ja skuvllas.

Dáhpáhusa rabai sámedikki sátnejodiheddji [Tiina Sanila-Aikio](#). Raupamii bukte dearvvuodáideaset mánáidáittardeaddji [Tuomas Kurttila](#), OPH hoavda [Jorma Kauppinen](#) sihke Nuorra Kultuvrra vs.doaimmajodiheddji [Sari Rehèll](#). Raupamis loaidastedje dánsut [Auri Arola](#) ja [Jimi Kettunen](#) sihke balehattastudeanttat [Katja](#) ja [Birit Haarla](#). Raupama oktavuodas raupasedje maiddái sámi árrabajásgeassima materiálabánku neahttasiiddut www.kuati.fi. Loahpas guldaluvvui vel [Gájanas](#)- musihkkajoavku. Dáhpáhusa láidestedje [Terhi Harju](#) nuortalašgillii, [Unna-Maari Pulska](#) davvisámegillii ja [Neeta Jääskö](#) anárašgillii.

Duopmáriid barggu áigge olbmot gehčče sámemusiikkavideoid ja aulas vel videoid ovddit jagiid dáiddadáhpáhusain.

Juonalaččat

PROGRAMM – OHJELM – PROGRAMMA 30.3.2016 SAJOS

12-14 BORADEAPMI - PEIVURRÁMUŠ - KÖSKKEE'V PORRMÖŠ - LOUNAS

14-17 DÁNSUNBARGOBÁJIT - TÁNSSÁMPARGOPÁJÁH - TANSSTUEJPÓ' RTE - TANSsipAJAT
19.00-

AURI AHOLA & JIMI KETTUNEN DÁNSA - TÁNSSÁ - TANSS

TUOMAS KURTTILA

MÁNÁIDÁITTARDEADDJI - PÄRNIAŠŠIVÁLDÁLÁS -

PÄÄRNÁIAA'ŠŠI VÁ'LDUUMNEK - LAPSIAIAINVALTUUTETTU

KUÁTI - HELI AIKIO, RAJJA LEHTOLA, MAIJU SAUJETS

JORMA KAUPPINEN, OPH

DEARVVUODAT HELSSEGIS! TIÖRV'VUÖD HE'LSNNEŠ!

TIERVUODAH HELSIGIST! TERVEISIÄ HELSIGISTÄ!

BIRET & KATJA HAARLA

DÁNSA - TÁNSSÁ - TANSS

GÁJANAS

PROGRAMM – OHJELM – PROGRAMMA 31.3.2016 SAJOS

9.00 SÁMENUORAIÐ TEÁHTERGEAĤCALMAS ÁLGÁ! – SÁMINUORÁI TEATTERKEJÁLMÁS ÁLGÁ! – SÁÁ'MNUORI TEÁ'TTER-KIÖČLDÓS ÁLGG!

12-14 BORADEAPMI – PEIVIPURRÁMUŠ – KÖSKKPEE'V PORRMÖŠ

1. Anárašluohkká: "*Čáhálig aarni*" 20 min. – Aanaar, stivrejeijen Petra Kuuva
2. Meahcemanát: "*Skealbma gánda*" 7 min. – Ohcejotnjálbmi ja Sirbmá, bagadeaddjin Aura Pieski ja Ellen Knutsen
3. Gárasavvona mánát: "*Beavvi nieida*" 15 min. – bag. Ulla Magga
4. Luopmánát: "*Luomejeakkis*" 15min. – Vuohčču, bag. Elli-Marja Hetta ja Marja Magga
5. "*Meahci ipmašat*" 15 min. – Avvila vuolledássi, bag. Maarit Niittyvuopio
6. Gáregasnjárgga gopmit: "*Čuđit bohtet*" 15 min. – bag. Irene Länsman
7. Giehtaruohttasa nuorat: "*Udda lonuhus*" 25 min.
Gárasavvon, bag. Taina Syväjärvi
8. Gatnešat: "*Gufhtarlonuhus*" 25 min. – Ohcejohka, bag. Niilo Rasmus, Eila Tapiola
9. Njäälgissekká: "*Komovuotásämmiliih*" 20 min.
– Aanaar, stivr. Maijukka Pyykkö ja Elle-Maaret Näkkäljärvi
10. Nieiddat ja gánda: "*Biette ja Risten – ráhkisvuoda muitalus Sámis*" 15 min.
Roavvenjárgga sámegiela lohkkit
11. Juonalaččat: "*Vuosttas geahčastagas*" 30 min. – Avvila badjedássi ja logahat,
bag. Janita Käsälä ja Sara Keränen
12. Dihtordohkát: "*Boles Buđet ja várálaš suollemasvuotta*" 20 min.
SOG-SAKK virtuaálaskuvla, bag. Ellen Pautamo

puk jee resnallšem
puk seammaárvvsa

puohah eresmuđušiih
puohah siämmáá árvusiih

kaikki erilaisia
kaikki samanarvoisia

buohkat earalárganat
buohkat seammaárvvosacat

LAJIT JA TAVOITTEET

Vuoden 2016 teemana oli teatteri valtakunnallisen Nuori Kulttuuri -teeman mukaisesti. Erityisenä saamelaislajina oli tanssi-, kuva&media- ja pelityöpajoja, jotka pidettiin ennen avajaisia. Tanssipajojen ohjaajina toimivat tanssijat Auri Ahola ja Jimi Kettunen (modern ja jazztanssi, breakdance), opiskelija Olá-Mihkku Länsman (paritanssi), Biret ja Katja Haarla (balettioppilaat). Kuáti -projektiöntekijät Heli Aikio, Maiju Saijets ja Raija Lehtola opastivat lapsia pelaamaan "Sohkaspeallu" (saamelainen sukupeli) -peliä. SAKK:n medialinjan Tarmo Lehtokangas ja Niki Rasmus vetivät kuva- ja mediatyöpajoja.

Kaikki ilmoittautumiset tehtiin Webropolin kautta internetissä. Tapahtuma sai näkyvyyttä myös facebookissa ja instagramissa (#sn_sajos2016).

Tapahtumaan kutsutaan kaikki saamelaislapset ja -nuoret sekä saamen kielen ja saamenkielisten luokkien oppilaat. Myös koulujen ulkopuolella toimivat nuoret voivat osallistua.

Saamelaisnuorten taidetapahtuman päätavoitteena on tarjota nuorille tilaisuus kehittää taitojaan ja näyttää niitä muille sekä saada innostavaa palautetta. Raadin toivotaan painottavan arvostelussaan erityisesti nuorten omaa panosta esitysten valmistamisessa.

Tärkeänä tavoitteena on aina ollut myös lasten ja nuorten saamen kielen taidon ja saamelaisen identiteetin vahvistaminen. Lisäksi tapahtuma tukee merkittävällä tavalla oppilaiden, opettajien, vanhempien ja saamelaisyhdistysten yhteistyötä.

Taidetapahtumia on järjestetty 1970-luvun alun vuosisista alkaen ja niistä on tullut saamelaisnuorille tärkeä areena sekä taideharrastusten että saamen kielen näkö-

ŠLÁJAT JA ULBMILAT

Jagi 2016 temán lei teáhter riikkaviidosaš Nuorra Kultuvra -temá mielde. Sámefáddán ledje dánsa-, govva & media- ja speallanbargobájiid, maid dolle ovdal rahpandilálašvuoda. Dánsabargobájiid bagadeaddjin ledje ámmátdánsut Auri Ahola ja Jimi Kettunen (modearna ja jazzdánsa, breakdance), studeanta Olá-Mihkku Länsman (bárradánsa), Biret ja Katja Haarla (baleahttaoahppit). Kuáti -prošeaktabargit Heli Aikio, Maiju Saijets ja Raija Lehtola oahpistedje mánáid speallat "Sohkaspealu". SOG medialinjá Tarmo Lehtokangas ja Niki Rasmus doalaiga govva- ja mediabargobájiid.

Buot almmuheamit bohte Webropol bokte internetis. Dáhpáhus beasai oidnosii maiddáid facebook ja instagram bokte (#sn_sajos2016).

Dáhpáhusii bovdejuvvojit buot sámemánát ja -nuorat sihke skuvllaid sámegiela lohkkit ja sámeluohkáid oahppit. Oassálastin lea vejolaš maiddáid skuvllaid olggobealde doaibmi nuoraide.

Sámenuoraid dáiddadáhpáhusa váldoulbmilin lea fállat nuoraide dilálašvuoda ovddidit dáidduideaset, vejolašvuoda čájehit dáid maiddáid earáide ja oázžut movttiidahtti árvvoštallama. Duopmáriin vurdojuvvo, ahte sii deattuhit árvvoštallamis erenoamážit nuoraid iežas oassálastima čájáhusaid ráhkadeapmái.

Dehálaš ulbmilin lea álo leamašan maiddáid mánáid ja nuoraid sámegiela dáiddu ja sámi identitehta nannen. Dasa lassin dáhpáhus nanne mearkašahtti mearis maiddáid oahppiid, oahpaheddjiid, váhnemiid ja sámi servviid ovttasbarggu.

Dáiddadáhpáhusaid leat ordnen 1970-logu álgojagiid rájes ja dain lea šaddan sámenuoraide dehálaš arena

Vaasa

Vaasas: Aanaar škoovlá, *Njäälgissekká*: Komovuotásämmiliih - stivreijejen Maijukka Pyykkö já Elle-Maaret Näkkäljärvi

Vaasas: *Gatnešat* Ohcejotnjálmmsis: *Gufihtarlonuhus* - bagadeaddjin Niilo Rasmus ja Eila Tapiola

Vaasas: *Giehtaruohttasu nuorat* Gárasavvonis: *Uldda lonuhus* - bagadeaddjin Taina Syväjärvi

kulmasta. Tapahtuma on tarjonnut ensimmäisen yleisön monille nykyisin tunnetuille saamelaitaiteilijoille ja kannustanut nuoria musiikkiharrastuksiin, teatterillemuksiin, tanssiin, kuvataiteeseen ja kirjoittamiseen. Saamelaisnuorten taidetapahtuma on ainoa vuosittain järjestettävä saamenkielinen nuorisotapahtuma *ljahis Idja*– musiikkifestivaalin sekä *Skábma*-filmifestivaalin lasten- ja nuortenpäivien lisäksi.

OSALLISTUJAT JA LUKUJA

Työpajoihin ja teatterikatselmukseen ilmoittautui noin 270 lasta ja nuorta. Teatteriesityksiä oli 12 (108 nuorta) ja erilaisia työpajoja oli 16. Kaikki halukkaat eivät mahtuneet työpajoihin, joten nopeassa aikataulussa järjestettiin lisäksi kuva- ja mediatyöpajoja. Yleisöä ja tapahtumaan osallistujia oli n. 400 henkeä.

PALKINNOT

Kaikki kilpailuihin osallistuneet saivat tapahtumasta muistoksi osallistumistodistuksen. Saamelaiskäräjät palkitsi nuoria jakamalla kuusi 200 euron suuruisia stipendiä kannustukseksi teatteriharrastuksen jatkami-

sihke dáiddalaš astoáigge doaimmaid ja sámegielat dáfus. Dáhpáhus lea fállán vuosttas lávddi mángga dálá dovddus sámedáiddárii ja movttiidahttan nuoraid hárbhallat musihka, teáhtera, dánsuma, govvadáidagiid ja čállima. Sámenuoraid dáiddadáhpáhus lea áidna jahkásaččat ordnejuvvon sámegielat nuoraid dáhpáhus *ljahis Idja*– musihkkafestivála sihke *Skábma*-filmafestivála mánáid- ja nuoraidbeivviid lassin.

OASSÁLASTTIT JA LOGUT

Bargobájiide ja teáhtergeahčalmassii almmuhedje sullii 270 máná ja nuora. Teáhterbihtát ledje 12 (108 nuora) ja sierra bargobájit ledje 16. Buohkat eai čáhkán dánsunbargobájiide, nuba ordnejuvvojedje jođánit lassin govva- ja mediabargobájit. Geahččit ja dáhpáhusa oasseváldit ledje s. 400.

BÁLKKAŠUMIT

Buot gilvvuid oasseváldit ožžo oassálastinduođastusaid muitun dáhpáhusas. Sámediggi jugii guhtta 200 euro sturrosaš stipeandda movttiidan dihte nuoraid joatkit teáhterbuđaldeami astoáiggis. Buot joavkkut ožžo

seen. Kaikki ryhmät saivat kirjallisen palautteen esityksestään. Raadissa oli kolme teatterintekijää, yksi kustakin kieliryhmästä: **Pauliina Feodoroff, Heli Huovinen ja Siv Käre Holm**. Heidän vaativana tehtävänä oli valita 3 ryhmää jatkoon Vaasassa pidettävään TEATRIS -tapahtumaan.

girjjálaš máhcahaga iežaset ovdanbuktima ovddas. Duopmárin ledje golbma teáhtera ámmátolbmo, okta gudege giellajoavkkus: **Pauliina Feodoroff, Heli Huovinen ja Siv Käre Holm**. Sin váigadis bargun lei válljet 3 joavku TEATRIS -dáhpuhussii, mii dollui miessemánu loahpas Vásas.

Saamelaisnuorten taidetapahtuma -stipendit **Sámenuoraid dáiddadáhpáhus -stipeanddat 2016**

Anárašluohkká

Gáregasnjárgga gopmit

Nieiddat ja gánda

- Anárašluohkká (1)** Aanaar škoovlá: Čáhálig aarni (Inari)
- Meahccemánát (2)** Ohcejohnjálmmi ja Sirpmá skuvllain: Skealbma gánda (Utsjoki ja Sirma)
- Avvila vuolledássi oahppit (3)** Meahci ipmašat (Ivalo)
- Gáregasnjárgga gopmit (4)** Čuđit bohtet (Karigasniemi)
- Nieiddat ja gánda (5)** Biette ja Risten – ráhkisvuoda mitalus Sámis, Roavvenjárga (Rovaniemen saamenlukijat)
- Juonalaččat (6)** Vuosttas geahčastagas (Ivalon lukio)

Vaasaan lähtivät / Vaasai vulge:

- Njäälgissekká**, Aanaar škoovlá (Inarin koulu),
 - Gatnešat** Ohcejotnjálmmis (Utsjokisuun koulu)
 - Giehtaruohttasa nuorat** Gárasavvonis (Kaaresuvanto)
- Kaikki 3 ryhmää saivat stipendin Vaasassa / Buot golbma joavku ožžo stipeandda Vásás.

Meahccemánát

Avvila vuolledássi oahppit

